

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/27798-1
Saksbehandler Camilla Vibeke Strandskogen Moseid

Utvalg	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	18.11.2025
Ungdommens fylkesutvalg 2025	19.11.2025
Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder	19.11.2025
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	26.11.2025

Økt gjennomføring på yrkesfag

Følgende tas til orientering

Innledning

Regionplan 2030 løfter fram levekårsutfordringer i Agder der mange unge og voksne står utenfor arbeidslivet. Fullført utdanning bidrar til å styrke den enkeltes muligheter og redusere risikoen for utenforskap. Det er derfor viktig å legge til rette for at flere gjennomfører videregående opplæring og kvalifiserer seg for deltakelse i arbeidslivet – til beste for både individet og samfunnet.

Overgangen fra skole til læreplass er en sentral og krevende fase i yrkesfaglig opplæring. Elever går fra et strukturert skolemiljø med tett oppfølging til en arbeidshverdag med nye forventninger og rammer. For å støtte flere i å mestre denne overgangen og fullføre læretiden, må vi forstå hvilke tiltak og tilpasninger som gir best effekt.

Økt gjennomføring på yrkesfag er fortsatt et prioritert område i Agder fylkeskommune, og følges opp årlig i Hovedutvalg for utdanning og folkehelse.

Oppfølging av politiske vedtak fra 2024

Et prøveprosjekt med økt lærlingtilskudd for små bedrifter ble innført i budsjettet for 2024. Dette gir mindre virksomheter mulighet til å søke stimuleringsmidler dersom begrensede ressurser gjør det krevende å ta inn lærlinger.

Tiltaket er et viktig supplement til det eksisterende virkemiddelapparatet, og bidrar til å utløse mer læreplasskapasitet i regionen. På denne måten styrker vi både fagopplæringen og arbeidslivets tilgang på kvalifisert arbeidskraft – til fordel for både næringslivet og samfunnet som helhet.

Måleparametere for fag- og yrkesopplæring

Agder har hatt en positiv utvikling i gjennomføring av videregående opplæring, og ligger nå over landsgjennomsnittet på de fleste områder – til tross for levekårsutfordringer i regionen.

Vi ser fortsatt noe lavere gjennomføring på Vg3 fagopplæring i skole, men Agder er samtidig blant de mest proaktive fylkene når det gjelder å gi tilbud til alle som ønsker det.

I følge UDIR sine formidlingstall for 2024 gikk andelen formidlet noe ned i 2024. Men antall nye godkjente lærekontrakter gikk betydelig opp (vedlegg 3). Flere søkere er derfor grunnen til nedgangen i andel.

Selv om gjennomføringen på yrkesfag fortsatt er lavere enn på studieforbereidende, har forskjellen blitt mindre. Siste måling viser at 76,3 % fullfører yrkesfag innen seks år – en økning på 4,3 prosentpoeng på fire år.

En oversikt over utviklingen for de forskjellige måleparametere finnes i vedlegg 1.

Helhetlige yrkesfaglige utdanningsløp 2022-2025

Høsten 2021 ble det vedtatt å starte utviklingen av mer helhetlige yrkesfaglige utdanningsløp. De tre hovedelementene i vedtaket var som følger:

- Tettere oppfølging av elevenes karrierelæring og forberedelse til læreplass
- Skolene får ansvaret for elevene frem til sluttkompetanse er oppnådd. Det innebærer også at Vg3 ble lagt til avgiverskolene for å bedre kontinuiteten på oppfølgingen, med fokus på å formidle videre til læreplass
- Kvaliteten i alle ledd skulle utvikles, slik at flere elever ble motivert til å fullføre opplæringen og kvalifisere seg for arbeid og livet etter skolen

Fra oppstarten av satsingen høsten 2022, fikk skolene en årlig støtte på rundt 30 millioner for å kunne utvikle sin praksis i tråd med ovennevnte vedtak. Dette var en dobling av den ressursen som tidligere ble brukt på Vg3 i skole for samme målgruppe.

Sentrale elementer i satsingen har vært YFF-faget, arbeidet med formidling til læreplass og utvikling av nettverket rundt skolenes ulike utdanningsprogram, herunder opplæringskontorer, bedrifter, NAV og kommuner. Koordinering inn mot elevtjenestens satsing på unge i Agder og helhetlig system for karriereveiledning, har også vært viktig.

Målet er at alle elever som begynner på Vg1 yrkesfag skal fullføre et utdanningsløp som de har forutsetninger for å mestre, og at det skal være like selvfølgelig at det er en vei frem til mål på yrkesfag som på studiespesialiserende. For at flest mulig skal lykkes, er det utviklet en rekke støtteordninger fra skoleeier til både skoler og bedrifter/samarbeidsorgan. Utdyping av hva som har vært arbeidet med finnes i vedlegg 2.

Fra 2026 vil satsingen helhetlige yrkesfaglige utdanningsløp gå over i en satsing på yrkesfag frem til 2030, der også næringslivet inviteres inn til et mer forpliktende samarbeid.

Formidling til læreplass 2025

Flere elever i Agder velger nå yrkesfag fremfor studieforbereidende, og stadig flere søker læreplass etter Vg2. Formidlingsandelen ligger likevel over landsgjennomsnittet.

Våren 2025 var det rekordmange søkere til læreplass – 1 765 totalt, hvorav 1 496 med ungdomsrett. Det er nesten 160 flere ungdomssøkere enn i 2022. Per 1. oktober 2025 var 91 % av søkerne formidlet til læreplass, og hele 93 % blant ungdomssøkerne. Dette viser at innsatsen gir resultater, men også at behovet for læreplasser øker i takt med interessen for yrkesfag.

En oversikt over årets formidling i forhold til tidligere år finnes i vedlegg 3.

Samarbeid med Senter for yrkesfag og opplæring i arbeidslivet, UiA

Agder fylkeskommune samarbeider med UiA om et treårig prosjekt (2023–2026) for å gi ungdomsskoleelever bedre innsikt i yrkesfaglige utdanningsvalg. Elevene får gjennomføre

arbeidslivsfaget ved en videregående skole, og får dermed konkret erfaring med ulike yrkesfag før de søker videregående opplæring.

Prosjektet gjennomføres i samarbeid med fire ungdomsskoler og tre videregående skoler i Lillesand, Søgne og Grimstad. Det følges av forskere, og det vil utarbeides en sluttrapport med anbefalinger for videre utvikling.

Målet er å styrke elevenes grunnlag for informerte utdanningsvalg og bidra til økt rekruttering til yrkesfag.

Heving av kontrakt om opplæring i bedrift

De siste årene har vi sett en økning i antall hevede lære- og opplæringskontrakter blant ungdom. Årsakene varierer – noen flytter, andre velger jobb fremfor å fullføre, men flesteparten oppgir personlige grunner eller feilvalg.

For å få bedre innsikt i disse årsakene gjennomførte vi våren 2025 en undersøkelse blant ungdom med hevet kontrakt. Rådgivere tok kontakt med lærlingene for å få utdypende informasjon, blant annet om skolegang, overgangen til bedrift, oppstart og oppfølging. Svarene som kom inn, vil vi bruke til å videreutvikle tiltak som kan bidra til at flere fullfører opplæringsløpet.

Rapport fra undersøkelsen finnes i vedlegg 4.

Mer opplæring i bedrift

Fra 1. august 2024 gir ny opplæringslov rett til mer opplæring i bedrift for kandidater som ikke består fag- eller svenneprøven. Dette kan skje i samme bedrift, en ny bedrift eller i regi av avgiverskolen.

Agder fylkeskommune har utarbeidet retningslinjer og informert om ordningen på sine nettsider. Så langt er det innvilget mer opplæring for 24 kandidater, hvorav 12 med ungdomsrett. Varigheten har vært 1–8 måneder, med en samlet kostnadsramme på 1,9 millioner kroner. I tillegg har noen fått opplæring via skole, med kostnader på 100–150 000 kroner.

9 kandidater har bestått etter mer opplæring, og 9 er meldt opp til ny prøve. Dette viser at ordningen gir reelle muligheter for å lykkes – også etter et første forsøk.

Vedlegg

Vedlegg 1 Måleparametre for fagopplæring på Agder

Vedlegg 2 Helhetlige yrkesfaglige utdanningsløp 2022-2025

Vedlegg 3 Formidling til læreplass 2025

Vedlegg 4 Rapport om heving av kontrakt om opplæring i bedrift for ungdom

Kristiansand, 05.11.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør